

Adviesnota

Algemeen bestuur

Adviesnota behorende bij agendapunt 5, voor de vergadering van 10 december 2025.

Onderwerp

Thema “opvang en integratie asielzoekers en ontheemden” in de samenwerking Regio Hart van Brabant inbedden.

Advies

1. De Regionale Regietafel (RRT) in zijn huidige vorm tijdelijk onderbrengen in de samenwerking Regio Hart van Brabant.
2. Onderzoeken of aansluiting van de gemeente Heusden bij de RRT bij Regio Hart van Brabant wenselijk/ haalbaar is.
3. Indien de uitkomst van advies 2 hiervoor ruimte biedt het thema “opvang en integratie asielzoekers en ontheemden” inbedden in de nieuwe kernagenda '27-'31 en te zijner tijd onderbrengen bij het integrale portefeuillehoudersoverleg sociaal van de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant.

Inleiding

Vanwege de opvang van asielzoekers en ontheemden (Oekraïners) zijn landelijke en provinciale regietafels ingericht. In Noord-Brabant zijn daar bovenop nog regionale regietafels ingericht.

De Regionale regietafel Hart van Brabant (verder: RRT) brengt portefeuillehouders van gemeenten samen om gezamenlijk regionaal plannen te maken en lokaal te doen uitvoeren voor opvang en herkomst van asielzoekers, ontheemden en vluchtelingen. Aan de RRT nemen alle gemeenten in de GR Regio Hart van Brabant deel, met uitzondering van gemeente Heusden. De RRT Hart van Brabant komt bestuurlijk 4x per jaar bijeen. De voorzitter van de RRT Hart van Brabant neemt ook deel aan de provinciale regietafel (PRT). De RRT werd aanvankelijk vanuit de veiligheidsregio gefaciliteerd, maar dat is per januari 2025 niet meer het geval.

Met ingang van 1 januari 2025 ontvangt de provincie Noord-Brabant rijksmiddelen voor het organiseren van de provinciale regietafel asiel t/m integratie. De provincie Noord-Brabant heeft besloten de middelen te verdelen over de vier regionale regietafels in de provincie. Regio Hart van Brabant ontvangt € 330.775 in 2025.

Omdat de RRT geen rechtspersoon is, vervult de Gemeenschappelijke Regeling Regio Hart van Brabant nu de rol van kassier en beheert deze middelen voor de deelnemende gemeenten aan de huidige RRT. Op 11 december 2024 besloot het algemeen bestuur van Regio Hart van Brabant op

voorstel van de voorzitter van de RRT, de middelen in de begroting van Regio Hart van Brabant op te nemen.

De gemeenten in Regio Hart van Brabant willen in deze opgave regionaal blijven afstemmen en samenwerken met het doel onder andere invulling te geven aan de regiodeal. Tevens is de wens geuit om het onderwerp uit het veiligheidsdomein te halen. Het onderwerp werd aanvankelijk veelal vanuit crisis en noodopvang behandeld, maar vraagt nu om meer nadruk te leggen op het aspect Opvang en Integratie. Door de komst van de spreidingswet en de langdurige opvang van Oekraïners is dat aanleiding om het op termijn bij een regulier proces onder te brengen. U wordt voorgesteld om het thema “opvang en integratie asielzoekers en ontheemden” te beleggen binnen de samenwerking van Regio Hart van Brabant.

Relatie kernagenda Regio Hart van Brabant

De RRT stuurt op de uitvoering van de wettelijke taak o.b.v. de Spreidingswet en de opgave van opvang van ontheemden (Oekraïners). Het onderwerp huisvesting statushouders (en daarmee ook tijdelijke doorstroom) wordt wel besproken om elkaar te helpen, maar niet om de opgave samen te realiseren.

Regio Hart van Brabant pakt die onderwerpen op die om regionale uitwerking vragen en die geborgd zijn in de kernagenda van onze gemeenschappelijke regeling. In “3.1. Samenwerking in de keten van asiel tot en met integratie (opvanghuisvesting-integratie)” is in de kernagenda de rol van Regio Hart van Brabant benoemd. De gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk geven de inburgering (en daarmee de integratie) lokaal vorm en inhoud, en nemen daarom niet deel op het onderdeel integratie van de samenwerking. U vindt de kernagenda op www.regio-hartvanbrabant.nl/kernagenda.

Heusden neemt voorts nog niet deel aan de RRT Hart van Brabant omdat deze oorspronkelijk vanuit de veiligheidsregio's zijn opgezet en Heusden tot de veiligheidsregio Brabant Noord behoort. Een bestuurlijke vraag bij dit dossier is dan ook of het wenselijk/ haalbaar is dat Heusden aansluit bij regio Hart van Brabant op dit onderwerp. Hiervoor zal nader onderzoek moeten plaatsvinden.

Argumenten

1.1 Zo waarborgt u continuïteit vanuit het huidige construct tijdens de analyse voor potentiële deelname Heusden en inbedding van de asiel- en opvangafspraken in Regio Hart van Brabant

Door de RRT in zijn huidige vorm onder te brengen bij Regio Hart van Brabant borgen we de continuïteit. Er is een bestaande ambtelijke werkgroep die de RRT voorbereidt en dit werkt momenteel goed. Gedurende het verkennen van deelname van Heusden kan er in nauwe samenwerking met betrokken professionals in de werkgroep collega's gekeken worden naar een duurzamere inbedding binnen de samenwerking.

1.2. Zo brengt u inhoud en middelen samen als gevolg van de subsidie en verantwoording van middelen

Tot 1-1-2025 speelde de Veiligheidsregio (VR) een rol in het vraagstuk van opvang van asielzoekers, en Oekraïners omdat het aanvankelijk als een crisisvraagstuk werd benaderd. De rijksmiddelen die

ter ondersteuning van deze opgave beschikbaar waren, werden via de PenC-cyclus van de VR geboekt en verantwoord.

Onlangs is er een subsidie beschikbaar gesteld voor de RRT die is aangevraagd door en beschikt aan regio Hart van Brabant. Met het plaatsen van het RRT onder de samenwerking regio Hart van Brabant brengen we de inhoud samen met de beschikbare middelen en dit helpt in de verantwoording over deze middelen.

2.1 Er zit incongruentie in de samenwerking van regio Hart van Brabant en de Veiligheidsregio's.

De indeling van gemeenten in de samenwerking Regio Hart van Brabant is niet gelijk aan de indeling van de Veiligheidsregio's. Gemeente Heusden neemt deel aan de Veiligheidsregio Brabant Noord en de RRT Noord-Oost Brabant. Een overstap heeft invloed op de afspraken die gemaakt zijn over dit thema binnen beide samenwerkingsverbanden. Dit zal uitgezocht moeten worden.

2.2 Het verdeelbesluit dat Heusden heeft gekregen zal bij het overstappen naar Regio Hart van Brabant impact hebben op de bestaande afspraken van de deelnemende gemeenten aan beide regietafels.

Het laatste verdeelbesluit dat Heusden heeft gekregen stelt dat de opvang van ontheemden (Oekraïners) niet kan worden ingezet als uitruil voor de opvang van asielzoekers. Daarmee heeft Heusden een oplossing te zoeken voor de opvang van asielzoekers en neemt Heusden deze mee als zij de overstap maken met dit onderwerp naar de Regio Hart van Brabant. Bovendien zal de forse opvang van ontheemden die Heusden nu realiseert, wegvallen bij de RRT Hart van Brabant.

3.1 Zo zorgt u voor ordentelijke afweging

Het onderzoek naar aanhaken van de gemeente Heusden bij de regiodeal van Hart van Brabant moet nog plaatsvinden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen van invloed zijn op vervolgbesluiten. Daarom zal het AB geïnformeerd worden over deze uitkomsten zodra ze bekend zijn; dan kan het AB ook de vervolgstappen bepalen/herbevestigen.

3.2 Een nieuwe bestuurlijke inbedding moet beter aansluiten bij de aard van het vraagstuk

De gewijzigde aard van het opvangvraagstuk voor asielzoekers en Oekraïners, en zijdelings ook de huisvestingsproblematiek van statushouders door gemeenten, vergt een bestuurlijke inbedding die daarbij aansluit. Volgens de deelnemers aan de RRT draagt een nauwere aansluiting bij het poho Sociaal van RHvB bij aan inhoudelijke verdieping en betere afstemming op de beleidsonderwerpen binnen het sociaal domein. Zij zien dit als een logische vervolgstap om de effectiviteit van de RRT te versterken.

De deelnemers aan de RRT zijn op dit moment Lieke Schuitmaker (burgemeester Alphen-Chaam), Janneke van de Laak (wethouder sociaal domein Baarle Nassau), Hans Slagboom (burgemeester Dongen), Derk Alssema (burgemeester Gilze en Rijen), Koos Krook (wethouder Goirle), Ever Weys (burgemeester Hilvarenbeek), Davy Jansen (burgemeester Loon op Zand), Susan Mandemakers (wethouder Loon op Zand), Hans Janssen (voorzitter en burgemeester Oisterwijk), Dion Dankers (wethouder Oisterwijk), Eric Logister (wethouder Oisterwijk, linking pin naar portefeuillehoudersoverleg Wonen), Yusuf Celik (wethouder Tilburg), Ad de Jong (wethouder Waalwijk) en Sheila Schuiffel (wethouder Waalwijk).

Het vraagstuk vraagt van de portefeuillehouders Veiligheid en Openbare Orde ook aandacht die met name is gericht op eventuele crisisstructuren en het managen van het veiligheidsvraagstuk bij het organiseren van bijeenkomsten, of het maken van afwegingen m.b.t. aangevraagde demonstraties. Daarnaast blijft het een gevoelig onderwerp binnen het maatschappelijke debat. Zie argument 3.6.

In de achter ons liggende periode is het vraagstuk vooral een maatschappelijk/humanitair vraagstuk geworden. Daarom hebben de VR's met ingang van 1-1-2025 geen rol meer. De opgave vraagt om een nieuwe bestuurlijke inbedding.

3.3 Zo ontstaat aansluiting met bestaande regionale samenwerking

Door het onderwerp in de nieuwe bestuursperiode onder te brengen bij het poho sociaal worden de beschikbare financiële middelen binnen de bestaande structuur van de GR RHvB gebracht. Daarmee richten we het beheer in overeenkomstig bestaande en gebruikelijke processen. Zo zal in het jaarverslag van Regio Hart van Brabant de verantwoording van de besteding inhoudelijk en financieel worden opgenomen. Ook de eventuele inhuur van externen voor ondersteuning van de RRT is via GR RHvB eenvoudig mogelijk te maken.

3.4 Zo benut u de lichte samenwerkingsstructuur van RHvB voor samenwerking op dit gebied

In de afgelopen tijd is gebleken dat de uitvoering van de opgave tot opvang van asielzoekers en Oekraïners en de huisvesting van statushouders ingewikkeld is; de krapte in beschikbaarheid van woningen en (snel) veranderende (geo-)politieke omstandigheden zorgen voor een forse opgave. Over deze opgave hebben provincies deels een toezichthoudende en coördinerende rol. De RRT Hart van Brabant heeft binnen de provinciale opgave, ten aanzien van de wettelijke taak uit de spreidingswet en de Gemeentelijke opgave Opvang Ontheemden (GOO), een regio deal gesloten met het Rijk waarin kwantitatieve opgaven per gemeente zijn afgesproken. (Zie [Besluit verdeling van asielopvangplekken Provincie Noord-Brabant](#)). De realisatie van deze regiodeal behoeft de komende jaren extra bestuurlijke en ambtelijke aandacht.

Het karakter van de RRT (afstemming van beleid en uitvoering zonder dat sprake is van overdracht van bevoegdheden van gemeenten) sluit naadloos aan bij het lichte karakter van de regionale samenwerking in Regio Hart van Brabant.

3.5 Zo voorkomt u een wildgroei aan overlegtafels

De structuur van een portefeuillehoudersoverleg in de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant biedt het voordeel van ingerichte processen; bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap, begroting, jaarlijks werkprogramma, verantwoording via het jaarverslag, ondersteuning bestuurlijke en ambtelijke overlegtafels (inclusief archivering). Daarmee kan de inzet zich richten op de realisatie van de inhoudelijke opgave. Door het onderwerp onder te brengen bij het reeds bestaande poho sociaal borgt u inhoudelijke bespreking zonder dat daarvoor een aparte tafel georganiseerd hoeft te worden.

3.6 Inbedding in portefeuillehoudersoverleg Sociaal draagt bij aan inhoudelijke verbinding met de opgaven

In het poho sociaal komt een breed scala van onderwerpen uit het sociaal domein ter sprake. Door met alle relevante portefeuillehouders deze onderwerpen in samenhang te bespreken versterken we de gewenste beweging om het onderwerp opvang en integratie meer vanuit sociaal domein en minder vanuit veiligheid aan te vliegen.

Door de bijeenkomsten te combineren met de (vier) momenten op de Hart van Brabantdagen is er gelegenheid tot (informele) ontmoeting met bestuurders van aanpalende domeinen. Denk daarbij ook aan het combi poho Sociaal – Wonen.

3.7 De opgave zal blijven vragen om periodiek gesprek tussen het poho sociaal domein en portefeuillehouders veiligheid

Gelet op de omvang en aard van deze opgave (w.o. samenhang met het thema veiligheid en openbare orde) voor gemeenten is het wenselijk dat het poho sociaal tweemaal per jaar de voortgang bespreekt met portefeuillehouders veiligheid. Regio Hart van Brabant kent geen poho veiligheid. Het algemeen bestuur wordt momenteel bemenst door de burgemeesters, ofwel de lokale portefeuillehouders veiligheid. Zolang dit het geval is ligt het voor de hand om op pragmatische wijze (al dan niet in samenspraak met het districtelijk driehoeksoverleg) te zoeken in de planning van Hart van Brabantdagen voor geschikte overlegmomenten.

Kanttelingen

1.1 Het in bestaande vorm plaatsen van de RRT in de structuren van Regio Hart van Brabant levert weer een extra gremium binnen de GR op.

Een van de belangrijke uitgangspunten voor het AB aan het begin van de huidige bestuursperiode was een eenvoudige overlegstructuur, en het tegengaan van ‘wildgroei’ van overlegtafels. Dat vergroot de wens om op termijn het onderwerp opvang en integratie onder te brengen in de integrale overlegtafel van het poho sociaal.

2.1 Verzwaring van de opgave voor asielopvang door aansluiting van de gemeente Heusden.

Heusden richt zich in de projectorganisatie hoofdzakelijk op opvang van OEK, verspreid over 16 kleinschalige opvanglocaties. In totaal realiseert Heusden op dit moment 491 opvangplekken voor OEK. De opgave van het geactualiseerd regioplan 2024 zijn Oekraïne 488 en asiel 106 + 23 AMV.

Heusden verwerft actief panden, vaak met een dubbelfunctie: eerst opvang (korte termijn), later herbestemming voor woningbouw (lange termijn). De gemeenteraad heeft ruimte geboden om panden te kunnen aankopen voor deze opgave.

Op het gebied van asielopvang loopt Heusden achter: het realiseren van een AZC blijkt lastig. Wel is er een kleinschalige AMV-opvang in ontwikkeling voor 12 AMV'ers (pilot), maar omdat dit niet via COA georganiseerd wordt telt deze niet mee in het verdeelbesluit. In het nieuwe verdeelbesluit van augustus 2025 is de opgave van gemeente Heusden verhoogt. Deze is nu 138 asiel en 23 AMV. De gemeente Heusden heeft nog een zienswijze lopen betreft deze verhoging van de opgave. Hier is nog geen besluit op genomen door het ministerie van Justitie en Veiligheid

In het vorige verdeelbesluit leverde Heusden geen bijdrage aan Asiel.

3.1 Alternatieven

Het beheer van middelen voor de RRT kan ook op andere wijzen worden georganiseerd, zonder de huidige werkprocessen van de RRT te veranderen.

Eén mogelijkheid is een van de deelnemende gemeenten aan te wijzen als ware die ‘*centrumgemeente*’ die de organisatie van de RRT en het beheer van beschikbare middelen organiseert en verantwoordt in haar lokale jaarverslag. Logischerwijze zou de gemeente van de voorzitter van de RRT kunnen worden aangewezen. Nadeel hiervan is dat bij wisseling van voorzitterschap de administratie ‘meeverhuist’ met de kans op andere spelregels en processen, versplintering van archivering en verantwoording tot gevolg. Een ander nadeel is dat de eventuele inhuur van personeel via de lokale organisatie loopt.

Een andere mogelijkheid is dat een *afzonderlijk convenant of dienstverleningsovereenkomst* wordt gesloten over beheer van middelen en organisatie. Nadeel daarvan kan zijn dat nieuwe structuren altijd nieuwe administratieve lasten met zich meebrengen.

Een andere mogelijkheid is de RRT binnen de GR RHvB in te richten als afzonderlijke *bestuurscommissie*, naar voorbeeld van de bestuurscommissie jeugd. Het nadeel daarvan is dat dit een zwaar instrument is voor een taak waarbij geen bevoegdheden door gemeenten zijn overgedragen aan een regionaal orgaan.

3.2 Mogelijk extra belasting ambtelijke inzet deelnemende gemeenten

Het besluit om het thema opvang asiel en ontheemden onder te brengen in de regionale samenwerking Hart van Brabant, zorgt ervoor dat volgens de samenwerkingsafspraken binnen Regio Hart van Brabant de ambtelijke ondersteuning door gemeentelijke ambtenaren om niet wordt gedaan. Dat betekent een verzwaring van de ambtelijke inzet door gemeenten. Tot op heden werd de ondersteuning door een secretaris, ingehuurd ten laste van de beschikbare rijksmiddelen.

Volgens een inschatting van de huidige secretaris is een inzet van circa 230 uur in 2025 nodig. Dit betreft de inzet voor de secretaris.

Naast de inzet van een secretaris is er echter ook behoefte aan tijdelijke extra capaciteit in de vorm van een projectleider. Deze projectleider moet een faciliterende én voorttrekkende rol vervullen bij de uitvoering van de afspraken uit de Regio Deal. Uit meerdere signalen blijkt dat individuele gemeenten moeite hebben om alle taken die voortvloeien uit onder meer de Spreidingswet en de gemeentelijke opvang van ontheemden zelfstandig op te pakken en te realiseren. Om te voorkomen dat voortgang stagneert en om de druk op de ambtelijke organisaties van de gemeenten te verlichten, is het noodzakelijk om regionaal extra uitvoeringskracht te organiseren.

Gedurende het laatste kwartaal van 2025 en het eerste kwartaal van 2026 zal nader worden uitgewerkt hoe deze extra capaciteit eruit moet komen te zien, hoeveel inzet in uren daarmee gemoeid is en wat de bijbehorende kosten zullen zijn.

In de septembercirculaire provinciefonds heeft het Kabinet opnieuw middelen ter beschikking gesteld. De middelen worden verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per provincie. In de PRT komt het voorstel om deze te verdelen over de regio's conform de eerder

besloten verdeelsystematiek eind 2024 voor 2025. Toekenning per regio van hetzelfde bedrag als in 2025.

Financiën

In de 2^e wijziging begroting 2025 zijn de te ontvangen middelen á € 330.775 opgenomen. De aanvraag voor deze middelen bij de provincie is inmiddels gedaan en verwerkt. Het onderbrengen van de RRT binnen de samenwerking Regio Hart van Brabant gaat voor de jaren 2025 en 2026 met gesloten beurzen. In het onderzoek naar de mogelijke overstap van Heusden nemen we ook de financiële aspecten voor 2027 en verder mee.

Vervolg

Na besluitvorming door het algemeen bestuur Regio Hart van Brabant zullen de secretaris van de RRT en het regiobureau samen de afspraken verder uitwerken en inrichten. Na afronding van het onderzoek naar de mogelijke aansluiting van gemeente Heusden bij de regiodeal Hart van Brabant rapporteren zij terug aan het AB voor de vervolgstappen.

Dit dossier laat zien dat er, naast raakvlakken tussen het sociaal en fysiek domein, raakvlakken zijn tussen het zorgdomein en het veiligheidsdomein. Voorgesteld wordt tweemaal per jaar een combi-overleg tussen het poho Sociaal en portefeuillehouders veiligheid hierover te plannen, al dan niet in afstemming met het districtelijk driehoeksoverleg. Indien er afstemming wordt gevraagd die raakt aan een woonopgave zal agendering ook kunnen plaatsvinden in het combi poho Wonen – Sociaal.

Communicatie

De RRT Hart van Brabant is op 7 augustus en 18 november 2025 geïnformeerd over de structuur en werkwijzen in de samenwerking Regio Hart van Brabant.

Bijlage(n)

- Bijlage 5b. Organisatie en samenstelling RRT Hart van Brabant
- Bijlage 5c. Besluit verlening begrotingsbijdrage GR Hart van Brabant
- Bijlage 5d. Raadsinformatiebrief Regio deal en uitgangspunten samenwerking Regionale Regietafel Hart van Brabant

Regio	Vast bedrag	Verdeling restbedrag	Bedrag	Totaalbedrag per regio
Brabant-Noordoost	250.000	3908/totaal	133.025	383.025

Hart van Brabant	250.000	2373/totaal	80.775	330.775
De Baronie	250.000	2370/totaal	80.673	330.673
Brabant Zuidoost	250.000	4514/totaal	153.652	403.652
De Markiezen	250.000	1524/totaal	51.875	301.875
Totaal	1.250.000	14689	500.000	1.750.000